

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ
เพื่อการจัดการภัยพิบัติ
โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง
(ฉบับปรับปรุง)

ชื่อหนังสือ : ข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ
เพื่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง
(ฉบับปรับปรุง)

จัดทำโดย : สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
อาคารสุขภาพแห่งชาติ ชั้น 3 เลขที่ 88/39 หมู่ 4
ซอยติวานนท์ 14 ถนนติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ
อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 028329000 โทรสาร 028329001
www.nationalhealth.or

จัดพิมพ์เมื่อ : มกราคม 2569

พิมพ์ครั้งที่ : ครั้งที่ 2

จำนวน : 1,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย : บริษัท วาย.เค.เอช. กราฟิค แอนด์ เพรส จำกัด
261/1 ซอย พระราม 2 ซอย 51 แขวงท่าข้าม
เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150
โทรศัพท์ 0 2081 7455

● ที่ปรึกษา :

ผศ.ดร.พงศ์เทพ สุธีรัฐดี

นพ.อภิชาติ รอดสม

นพ.วรัญญู สัตยวงศ์ทิพย์

นพ.สุเทพ เพชรமாக

นายสุทธิพงษ์ วสุโสภาพล

นางสาวทิพิชา โปทยานนท์

● กองบรรณาธิการ

นายจาริก ไชยรักษ์

นางสาวสิริกร คำภูไทย

นายสมเกียรติ พิทักษ์กมลพร

● คณะผู้จัดทำ

ดร.เพ็ญ สุขมาก

ดร.จตุรงค์ คงแก้ว

ดร.นิชากรณ์ พันธคง

ดร.ศิริภัทร ศิริกุลพิทักษ์

นายไพฑูรย์ ทองสม

นายเจกะพันธ์ พรหมมงคล

นางสาวชวารี มอชู

นายกรฤทธิ ชุมนุรักษ์

นางสาวนนธิยา ลีวลักษณ์

นายชูชาติ ตริรัตน์ยานนท์

ผศ.ดร.สมพร ช่วยอารีย์

ดร.วราภรณ์ แก้วทองคำ

ดร.มมตาส มีระมาน

ดร.อภิชาติ ชุมคง

นายไมตรี จงไกรจักร์

นางสาวฮามี๊ะห์ หวันนุรัตน์

นางสาวรัตนา เอิบกิ่ง

นางสาวพุกษา สิ้นลือนาม

นางสาววันวิสา แสงทิม

คำนำ

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคที่เผชิญกับความท้าทายจากภัยธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา วิกฤตการณ์ต่างๆ ได้สร้างความสูญเสียอย่างมหาศาล มีผู้เสียชีวิตกว่า 10,000 คน และความเสียหายทางเศรษฐกิจที่สูงถึง 2.2 ล้านล้านบาท ตัวเลขเหล่านี้มิได้เป็นเพียงสถิติ แต่คือบทเรียนราคาแพงที่บ่งชี้ว่าระบบการจัดการภัยพิบัติแบบเดิมจำเป็นต้องได้รับการยกเครื่องและปรับเปลี่ยนแนวคิดครั้งใหญ่

ย้อนกลับไปในปี พ.ศ. 2554 ภายหลังเหตุการณ์มหาอุทกภัยครั้งประวัติศาสตร์ มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 4 (มติที่ 3) ได้วางรากฐานสำคัญในการมองภัยพิบัติให้กว้างกว่ามิติสุขภาพโดยมุ่งเน้นไปที่ “การจัดการภัยพิบัติธรรมชาติโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง” (Community-Based Natural Disaster Management) เพื่อสร้างความยืดหยุ่นและการปรับตัวจากฐานราก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติเรายังพบช่องว่างเชิงโครงสร้างไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 การขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมก่อนเกิดภัย และระบบบัญชาการในระดับตำบลที่ยังไม่เข้มแข็งพอ ด้วยความตระหนักถึงอุปสรรคดังกล่าวจึงนำมาสู่ก้าวที่สำคัญในระดับนโยบาย

“ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้การขับเคลื่อนการจัดการภัยพิบัติ
โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง เป็น “วาระแห่งชาติ”
เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2568 ตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) ”

นับเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปกลไกการจัดการภัยพิบัติ
ที่ครอบคลุมทั้งการเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน
โดยเน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

หนังสือข้อเสนอเชิงนโยบายฉบับนี้ ถิ่นกรองมาจากข้อมูล
ทางวิชาการและการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาสังคม ภาครัฐ
และสื่อสารมวลชน เพื่อให้มั่นใจว่าแนวทางการดำเนินงานจะสอดคล้อง
กับเจตนารมณ์ของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ และมาตรฐานสากลอย่าง
กรอบเซนไดสำหรับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ(Sendai Framework
for Disaster Risk Reduction 2015-2030)

หวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นเข็มทิศสำคัญสำหรับทุกภาคส่วน
ในการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยสู่สังคมที่รู้เท่าทันภัยพิบัติ โดยมีชุมชนที่เข้มแข็ง
เป็นเกราะป้องกัน เพื่อสร้างความปลอดภัยและความยั่งยืนให้เกิดขึ้น
แก่พี่น้องประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

นายแพทย์สุเทพ เพชรมาก
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
2 ธันวาคม 2568

สารบัญ

คำนำ

๗

อดีตเตือนอนาคต: ถอดรหัสภัยพิบัติไทย

- เมื่อภัยพิบัติไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป 1
- ถอดรหัสการจัดการภัยพิบัติในประเทศไทย: พัฒนาการ
จุดแข็ง และช่องว่างเชิงนโยบาย 2
- โรดแมป: จากบทเรียนสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย 5

ข้อเสนอเชิงนโยบายขับเคลื่อนการจัดการจัดการภัยพิบัติ โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง

- เชื่อมทิศทางการ: กรอบทิศทางนโยบาย (Policy Statement) 8
- ข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนสาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติ
โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง 10

ความคิดเห็นของหน่วยงานต่อข้อเสนอ

17

มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ

23

บรรณานุกรม

24

อดีตเตือนอนาคต : กอตรหัสภัยพิบัติไทย

1. เมื่อภัยพิบัติไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวอีกต่อไป

“

ตลอด 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับความสูญเสียจากภัยพิบัติ

มาอย่างต่อเนื่อง จนมีผู้เสียชีวิตกว่า 10,000 คน

มีความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงถึง 2.2 ล้านล้านบาท

”

2 ทศวรรษภัยพิบัติไทย: วงจรความสูญเสีย 2.2 ล้านล้านบาท

ศูนย์วิจัยด้านระบาดวิทยาของภัยพิบัติ (Centre for Research on the Epidemiology of Disaster: CRED) ได้รายงานไว้ในช่วงปี 2565 มีภัยพิบัติธรรมชาติเกิดขึ้น 399 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 86,473 ราย ส่งผลกระทบท่อผู้คน 93.1 ล้านคน และเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจสูงถึง 202.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ สถานการณ์ภัยพิบัติของประเทศไทยมีแนวโน้มเกิดบ่อยครั้ง ทั้งชนิดที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันก่อความเสียหายรุนแรงกับชนิดที่คาดการณ์ได้แต่ก่อความเสียหายอย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอ
เชิงนโยบายการขับเคลื่อนนโยบาย
สาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติ
โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง

โดยเฉพาะอุทกภัยที่มีความรุนแรงและยาวนานขึ้นสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจประมาณ 7.65 หมื่นล้านบาท มีผู้เสียชีวิตกว่า 2,700 คน และบ้านเรือนเสียหายกว่า 1.7 ล้านหลัง ขณะที่ภัยแล้งไม่รุนแรงแต่ส่งผลกระทบในวงกว้างมีความเสียหายเฉลี่ยปีละ 1,000 ล้านบาทส่งผลกระทบกับประชากรรวม 151 ล้านคน 42 ล้านครัวเรือน แม้ประเทศไทยจะเกิดสึนามิเพียงครั้งเดียวแต่ก็สร้างความเสียหายมหาศาล มีผู้เสียชีวิตถึง 5,401 คน มีมูลค่าความเสียหายถึง 44,491 ล้านบาท

2. กอตรหัสการจัดการภัยพิบัติในประเทศไทย : พัฒนาการ จุดแข็ง และช่องว่างเชิงนโยบาย

“

ถอดรหัส 9 จุดอ่อนภัยพิบัติไทยกฎหมายล้าหลัง-งบประมาณ-ระบบเตือนภัยสับสน ท้องถิ่นไร้อำนาจจัดการตนเอง

”

บทเรียนสำคัญในการจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย ในช่วงที่ผ่านมาดังนี้

1 ด้านนโยบายและแผน ยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานการนำแผนปฏิบัติการระดับชาติไปปฏิบัติยังทำได้ยากเนื่องจากขาดการประสานงาน ท้องถิ่นยังขาดศักยภาพที่จะทำได้ตามแผน และแผนในระดับท้องถิ่นยังขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชน

2 ด้านกฎหมาย พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ในส่วนของการให้คำนิยามผู้ประสบภัยและประเภทของภัยพิบัติยังไม่ครอบคลุมกับปัญหาปัจจุบัน ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีข้อจำกัดอำนาจสั่งการมีความซ้อนทับกันในระดับจังหวัดและท้องถิ่น และไม่เอื้อต่อการให้ชุมชนจัดการตนเอง

3 ด้านงบประมาณ ระเบียบการคลังเน้นจ่ายเงินเพื่อเยียวยาหลังเกิดเหตุมากกว่าการป้องกันก่อนเกิดเหตุ ทำให้ท้องถิ่นขาดงบประมาณในการเตรียมความพร้อม

4 ด้านการเตรียมความพร้อม ระบบแจ้งเตือนภัยยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการฝึกซ้อม และขาดการสนับสนุนให้ท้องถิ่นเตรียมความพร้อมตามหลักการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 -2030)

5 ด้านการจัดการขณะเกิดภัย ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS) ไม่เป็นไปตามระบบ ส่วนอาสาสมัครที่ลงไปยังพื้นที่ขาดระบบการรายงานตัวทำให้เกิดความสับสนขาดงบประมาณและเครื่องมือสนับสนุน

6 ด้านการฟื้นฟู ขาดหน่วยงานรับผิดชอบศูนย์พักพิงที่ชัดเจน ยังไม่มีการจัดตั้งกองทุนภัยพิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และขาดการเยียวยาด้านจิตใจ

7 ด้านระบบฐานข้อมูล ข้อมูลของหน่วยงานยังกระจัดกระจาย ไม่เชื่อมโยงกัน เน้นการคาดการณ์มากกว่าการสำรวจจริง และยังไม่ถูกแปลงเป็นแบบจำลองเพื่อการวางแผน

8 ด้านระบบการสื่อสาร ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลายแหล่งและเป็นข้อมูลที่ไม่ตรงกันทำให้เกิดความสับสน ขาดการสื่อสาร 2 ทางกับชุมชน และระบบแจ้งเตือนผ่านมือถือ/ทีวี (Cell Broadcast) ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นและขาดผู้มีอำนาจตัดสินใจส่งข้อมูล

9 ด้านการศักยภาพพื้นที่ ประชาชนและท้องถิ่นขาดองค์ความรู้ที่เท่าทันภัยพิบัติที่ซับซ้อนขึ้น รวมถึงขาดกลไกการจัดการในระดับตำบลที่มีประสิทธิภาพ

3. โรดแมป: จากบทเรียนสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย

“

ย้อนรอยเส้นทางการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อจัดการภัยพิบัติ
โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง ในช่วงระหว่างปี 2567-2568

จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เป็น “วาระแห่งชาติ”

เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2568

”

จากจุดเริ่มต้นสู่ “วาระแห่งชาติ”: เส้นทางการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง

ไทม์ไลน์นี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และภาคีเครือข่าย
ในการผลักดันนโยบายการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน ตั้งแต่การประชุมหารือ จัดเวทีระดมความเห็นทั่วประเทศ จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เป็นวาระแห่งชาติ

ช่วงที่ 1: วางรากฐานและระดมความเห็น (ก.ย. - ธ.ค. 2567)

ช่วงที่ 2: สู่การอนุมัติเชิงนโยบาย (ม.ค. - ธ.ค. 2568)

เส้นทางการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การกำหนดเป็นวาระ
ชาติ มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- 1 การวางรากฐานและจัดตั้ง EOC สช. (กันยายน 2567)
มีการเตรียมความพร้อมร่วมกับเครือข่ายสมาชิกสุขภาพจังหวัดทั่วประเทศ
และจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติ
อุทกภัย (EOC สช.) เพื่อทบทวนมติเดิมและสร้างความร่วมมือในการรับมือ
วิกฤตที่เกิดขึ้น

2 การระดมความคิดและสร้างศูนย์ต้นแบบ(ตุลาคม-พฤศจิกายน 2567) มีการจัดเวที Policy Forum อย่างต่อเนื่องในพื้นที่ประสบภัย เช่น เชียงรายและภาคใต้ เพื่อรวบรวมข้อมูลหน้างาน พร้อมทั้งจัดตั้ง “ศูนย์พัฒนานโยบายรองรับภัยพิบัติชุมชน” และเปิดตัว “ศูนย์ภัยพิบัติชุมชนชมภู” แห่งแรก เพื่อเป็นต้นทุนความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3 การรวบรวมข้อเสนอและถอดบทเรียน (ธันวาคม 2567 - มกราคม 2568) จัดทำ “สมุดปกแดงลายแทงนโยบายใหม่ภัยพิบัติ” เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อสาธารณะ พร้อมถอดบทเรียนจากกรณีน้ำท่วมใหญ่ จ.นราธิวาส จนได้รูปแบบการทำงาน “6 ต.” (ตระหนักรู้, เตรียมชุมชน, ตั้งเครือข่าย, เตือนภัย, ต้องปลอดภัย, ตอบโต้ภัยพิบัติ)

4 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย (กุมภาพันธ์ 2568) โดยคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.)

- มีมติเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบาย “ขับเคลื่อนการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง” เพื่อเตรียมนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) ให้พิจารณาประกาศเป็นวาระแห่งชาติ
- รับทราบรายงานนโยบายสาธารณะปี 2568 เรื่อง รายงานนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพไทยปี 2568 “การจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติจากธรรมชาติต่อระบบสุขภาพไทย”
- ที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 18 มีมติเห็นชอบนโยบายสาธารณะว่าด้วยระบบบริหารจัดการในวิกฤตซ้อนวิกฤต เพื่อความยั่งยืนของระบบสุขภาพไทย

5 ผลักดันข้อเสนอเป็น“วาระแห่งชาติ”(พฤศจิกายน- ธันวาคม 2568) ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2568 มีมติเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางเป็น“วาระแห่งชาติ”

ข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนสาธารณะ เพื่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่น เป็นศูนย์กลาง

1. เจมทิศนำทาง: กรอบทิศทางนโยบาย (Policy Statement)

“

มุ่งเน้นการกระจายอำนาจในการจัดการภัยพิบัติให้กับชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างหุ้นส่วนการพัฒนา สร้างความเข้มแข็งในการจัดการภัยพิบัติของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคีเครือข่าย ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อการจัดการภัยพิบัติด้วยตนเองได้ สนับสนุนให้เกิดกองทุนท้องถิ่น ในการจัดการภัยพิบัติมีการบูรณาการข้อมูล จัดทำและบูรณาการแผนการดำเนินงานที่ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่กิจกรรมทั้งระยะการป้องกัน เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ การเผชิญเหตุและตอบโต้ขณะเกิดภัยพิบัติ และการฟื้นฟูเพื่อลดความเสี่ยงและสร้างความปลอดภัยของชุมชนอย่างยั่งยืน

”

ภาพจาก www.thairath.co.th

กรอบแนวคิดในการจัดการภัยพิบัติ

ข้อเสนอ
เชิงนโยบายการขับเคลื่อนนโยบาย
สาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติ
โดยชุมชนและท้องถิ่นในศูนย์กลาง

ลดความสูญเสียด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ

รัฐพลม
มชชม

อัตราการเสียชีวิต
จากภัยพิบัติ

จำนวนผู้ได้รับผล
กระทบจากภัย
พิบัติ

มูลค่าการสูญเสีย
ทางเศรษฐกิจ

ความเสียหายด้าน
สภาพแวดล้อมโครงสร้าง
พื้นฐาน สาธารณูปโภค

ระดับการมีส่วนร่วมของ
ภาคีหุ้นส่วนการพัฒนา

แผนการจัดการทุกระยะ
การเกิดภัยในทุกระดับ
(ท้องถิ่น ระดับชาติ)

ชุมชน ท้องถิ่น
เข้มแข็ง จัดการ
ตนเอง

ระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ :
ลดอุบัติเหตุความเสี่ยง

ระยะเกิดภัยพิบัติ :
การจัดการตามมาตรฐาน

ระยะการฟื้นฟู
เพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูสู่ความยั่งยืน

กลยุทธ์ระดับชาติ กลยุทธ์ระดับพื้นที่

- การป้องกัน การวางแผน
- ประเมินความเสี่ยง เช่น พื้นที่ความเสี่ยง
- ดัชนีภัย ภัยภาพของพื้นที่ การเตรียมสถานที่
- สำรองอาหาร น้ำ
- ระบบไฟระงับ
- ระบบเตือนภัย
- การซ้อมแผน

- มาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ความมี
- เอกภาพ ยึดหยุ่น บูรณาการ
- การบัญชาการเหตุ
- ระบบความช่วยเหลือ ค้นหา ภัย
- ระบบการตอบสนอง
- ระบบการอพยพ ศูนย์พักพิง
- ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน

- ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โครงสร้างและ
- บริการพื้นฐานสิ่งแวดล้อม/ทรัพยากรธรรมชาติ ให้
- สามารถฟื้นฟูกลับได้เร็ว
- ด้านสุขภาพ ทั้งมิติสุขภาพทางกาย จิต สังคม
- และปัญญา
- ด้านเศรษฐกิจ การชดเชย เยียวยา อย่างเป็นธรรม

พัฒนาระบบการสื่อสาร

ระบบสนับสนุน

พัฒนาระบบข้อมูล
เทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาศักยภาพภาคี เครือข่าย
อาสาสมัคร หลักสูตรระดับ

การจัดการความรู้ การพัฒนา
งานวิจัย นวัตกรรม คู่มือ แนวทาง

กลไกสนับสนุน

กลไกทางด้านกฎหมาย ระเบียบ ฯ

กลไกด้านงบประมาณ กองทุน การร่วมทุน

กลไกการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนสาธารณะเพื่อ การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็น ศูนย์กลาง

“

กรม. เคาะ 'จัดการภัยพิบัติโดยชุมชน' เป็นวาระแห่งชาติ
ยกระดับ 4 เสาหลัก ลดความสูญเสีย-งบประมาณรัฐ

”

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง

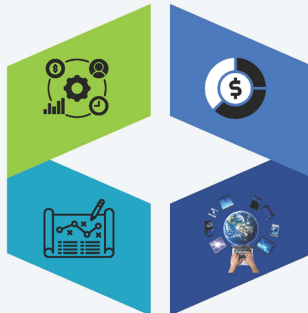
การปฏิรูปกฎหมายและกลไกการกำกับดูแล (Legal & Governance Reform)

1. กฎหมายและแก้ไข พ.ร.บ. ภัยพิบัติ 2550 โดย
 - เป็นให้บทบาทของชุมชนและท้องถิ่นในระยะก่อนเกิดภัยพิบัติชัดเจนขึ้น (ป.ก. (เจ้าภาพหลัก), สก.)
 - ขยายสิทธิการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมผู้ประสบภัยที่ไม่ใช่สัญชาติไทยอย่างเท่าเทียม (ป.ก. (เจ้าภาพหลัก), สก.)
 - ปลดล็อกกระบวนการบริหารจัดการงานพื้นที่/งานจังหวัด (ป.ก. (เจ้าภาพหลัก), สก.)
 - เพิ่ม "การกีดเซาะชายฝั่ง" เป็นประเภทภัยพิบัติ (ป.ก. (เจ้าภาพหลัก))

2. รัฐบาลจัดตั้งกลไกการดำเนินงานระดับชาติ

การวางแผนและการปฏิบัติการในพื้นที่ (Planning & Local Action)

1. จัดทำแผนแม่บทโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง (ป.ก. (เจ้าภาพหลัก), กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สภาองค์กรชุมชน)
2. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่า กทม. บรรจุแผนการจัดการภัยพิบัติในยุทธศาสตร์จังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่า กทม.)
3. แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนแม่บท (ผู้ว่าราชการจังหวัด, นายอำเภอ)
4. ใช้เครื่องมือประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (HIA) เพื่อติดตามและประเมินผล (ป.ก. (เจ้าภาพหลัก), สอ.)

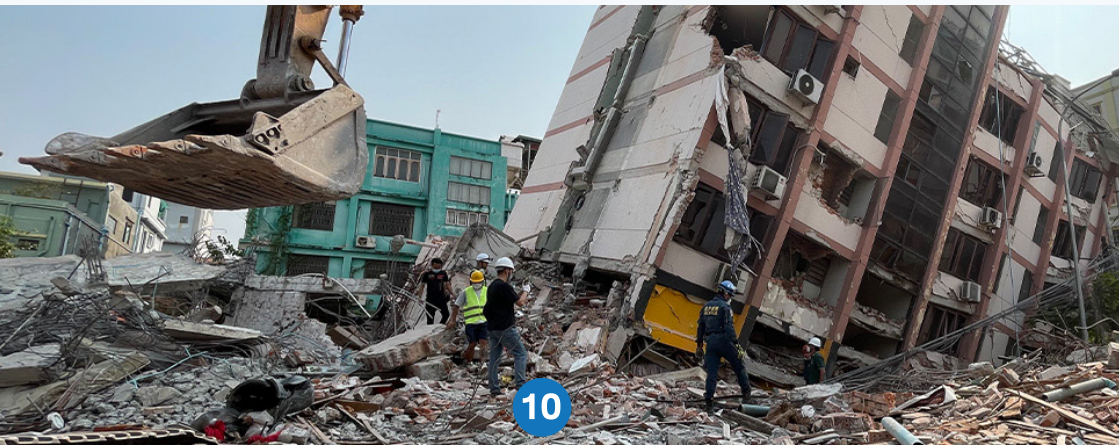

กลไกทางการเงิน (Financial Mechanism)

1. สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่น (รัฐบาล, ป.ก., อบจ./เทศบาล/อบต.)
2. เพิ่มบทบาทกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น (กองทุนตำบล) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการป้องกันภัยพิบัติ (สปสช., อบก.)

การจัดการความรู้ เทคโนโลยี และการ สื่อสาร (Knowledge, Data & Communication)

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูลภัยพิบัติแบบเปิด (Open Access) (กระทรวงดิจิทัลฯ (เจ้าภาพหลัก))
2. พัฒนา/ปรับปรุงระบบการบริหารแจ้งเตือนภัยพิบัติ (กระทรวงดิจิทัลฯ, กสทช., ป.ก.)
3. สนับสนุนศูนย์วิจัย, ชุดความรู้, นวัตกรรม (อว. (เจ้าภาพหลัก), สวรส, สสส, สสว.)
4. บรรจุหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการรับมือภัยพิบัติไว้ทุกระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ (ศส.))
5. สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ (ป.ก. (เจ้าภาพหลัก))

รายละเอียดข้อเสนอเชิงนโยบาย มีดังนี้

1 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย

เป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้
แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 หรือให้มีกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง
ให้มีความชัดเจนมากขึ้นในประเด็นดังต่อไปนี้

(1.1) แก้ไขประเด็น กลไกและบทบาทในการเตรียมการ
ป้องกัน และการจัดการสาธารณภัยของชุมชนและท้องถิ่นให้ชัดเจน
สอดคล้องกับบริบทพื้นที่มากขึ้น โดยเฉพาะในระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ
เช่น การจัดทำแผนจัดการภัยพิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน
เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประกาศเขตภัยพิบัติ การส่งเสริมชุมชน
เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ และเปิดโอกาสให้ผู้ประสบภัยที่ไม่มีสัญชาติไทย
ไม่มีสถานะทางทะเบียนเข้าถึงการเยียวยาจากรัฐอย่างเท่าเทียม ทั้งถึง
และเป็นธรรม

(1.2) การปรับแก้ไขระเบียบของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับ
บริบทพื้นที่และลักษณะการเกิดภัยพิบัติที่มีความเชื่อมโยงจากหลาย
พื้นที่ หลายหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสนอให้มีการปลดล็อก
ระเบียบการบริหารจัดการข้ามพื้นที่ ข้ามจังหวัดเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น
และลดผลกระทบตลอดห่วงโซ่ทั้งพื้นที่ที่เป็นต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

(1.3) เพิ่มประเด็นการกักเซาะชายฝั่งให้เป็นภัยพิบัติ

(1.4) กลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ
การกระจายอำนาจและการจัดการภัยพิบัติ ควรสนับสนุนการขับเคลื่อน
นโยบายสาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็น
ศูนย์กลางสู่การปฏิบัติ

2 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย

เป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมกับการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ร่วมกันสนับสนุนให้เกิดแผนแม่บทการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง พร้อมผลักดันให้เกิดแผนปฏิบัติการและงบประมาณตามแผนแม่บทที่กำหนดขึ้น และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนการจัดการภัยพิบัติของชุมชนและท้องถิ่นบรรจุไว้ในแผนการจัดการภัยพิบัติทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล โดยมีรายละเอียดสาระสำคัญในการจัดทำแผนแม่บทดังนี้

(2.1) กรอบการจัดทำแผนจัดการภัยพิบัติของชุมชนและท้องถิ่นครอบคลุมการดำเนินงานทุกระยะกล่าวคือ ระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ เน้นการป้องกันภัยพิบัติและการเตรียมความพร้อม ระยะเกิดภัยพิบัติ และระยะฟื้นฟู

(2.2) การวิเคราะห์บริบทปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นสาเหตุของภัยพิบัติของชุมชนและท้องถิ่น และเสนอแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นสาเหตุดังกล่าว

(2.3) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุของภัยพิบัติ เช่น การจัดการน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดินการกัดเซาะชายฝั่งฯ เสนอแนวทางการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุดังกล่าว

(2.4) จัดให้มีกลไกสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทของชุมชนและท้องถิ่น และควรตั้งอนุกรรมการขับเคลื่อนการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนเพื่อขับเคลื่อนแผนดังกล่าว

(2.5) เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่ากรุงเทพมหานคร จัดทำแผนการจัดการภัยพิบัติไว้ในยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการบูรณาการหน่วยงานระดับพื้นที่

3 การแต่งตั้งคณะทำงานที่มีผู้แทนจากชุมชน ท้องถิ่น กลไกภาคประชาสังคม อาสาสมัครกู้ภัย และภาคประชาชน ให้มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนแผนแม่บท และบูรณาการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในระดับจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามคำสั่งแต่งตั้ง หรือระดับอำเภอให้นายอำเภอลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน

4 ขอให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนากองทุนการจัดการภัยพิบัติ โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง และจัดตั้งกลไกการประสานความร่วมมือจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ตำบล ภูมินิเวศ เพื่อเตรียมความพร้อม ป้องกัน และช่วยเหลือ จัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและฟื้นฟูภายหลังประสบภัยพิบัติ โดยอาจจัดตั้งกองทุนขึ้นมาใหม่หรือเป็นส่วนหนึ่งของกองทุนที่มีอยู่แล้วในชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ สมทบกองทุนภัยพิบัติที่ชุมชนท้องถิ่นริเริ่มดำเนินการ ดังนี้

(4.1) การจัดตั้งกองทุนในระดับชาติ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้งกองทุนดังกล่าว

(4.2) การจัดตั้งกองทุนระดับพื้นที่ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเจ้าภาพหลัก

(4.3) เพิ่มบทบาทของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น (กองทุนตำบล) ที่เป็นการร่วมมือระหว่างสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและองค์กรปกครองท้องถิ่น ให้สนับสนุนการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อม ป้องกัน และช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ

5 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย
ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ โดยคณะกรรมการ
พัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เครือข่ายนัก
วิชาการด้านการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและภาคีเครือข่าย
ที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องมือการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพมาใช้ในการ
ติดตาม ประเมินแผนการจัดการภัยพิบัติของชุมชนและท้องถิ่น
โดยเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนและท้องถิ่น

6 กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับสถาบันวิจัย
ระบบสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ กรม
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ และ
เครือข่ายสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เป็นหน่วยงานสนับสนุนข้อมูล ชุดความรู้
นวัตกรรมด้านการจัดการภัยพิบัติ การพัฒนาศักยภาพและขีดความ
สามารถของบุคลากรอาสาสมัครในการจัดการภัยพิบัติภาคพลเมืองที่
หลากหลายเพื่อรับมือภัยพิบัติในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับชาติ
การสร้างองค์ความรู้และมาตรฐานการกู้ชีพจากภัยพิบัติ รวมทั้งมีจัดการ
องค์ความรู้ด้านภัยพิบัติอย่างเป็นระบบและมีการเผยแพร่องค์ความรู้
ที่จำเป็นกับประชาชน

7 กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยหน่วยบริหาร
และจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) หรือหน่วยงานสนับสนุน
การวิจัยอื่น ในสังกัด สนับสนุนทุนวิจัย ด้านการจัดการภัยพิบัติ ระดับพื้นที่
สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ การทำงานวิจัยในชุมชน และถ่ายทอดความ
รู้ของการจัดการทุนวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์และการพัฒนาพื้นที่

8 กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)

ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาชุดความรู้ หลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการรับมือภัยพิบัติที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่น หลักสูตรการเตรียมความพร้อม การเผชิญภัย และการฟื้นฟู ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงแนวโน้มโลกใหม่ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้บูรณาการเนื้อหาบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุธยมศึกษา และหลักสูตรตามอัธยาศัย

9 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นเจ้าภาพหลัก

ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลและบูรณาการรวบรวมข้อมูลไว้เพียงหน่วยงานเดียว และให้เป็นข้อมูลแบบเปิด (Open access) ที่ให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ และให้มีการตั้งสำนักข่าวแห่งชาติเพื่อบริหารจัดการข้อมูลและการสื่อสารประชาสัมพันธ์

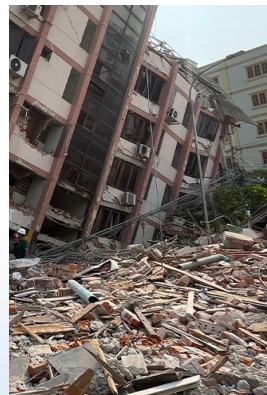

10 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดย คณะกรรมการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (กภช.) ดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารแจ้งเตือนภัยพิบัติ ให้พร้อมใช้งานและแจ้งเตือนให้ประชาชนรับทราบทันเวลาและสถานการณ์

11 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก ในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการฝึกซ้อมร่วมกับกลุ่มประเทศอาเซียน ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญให้กับองค์กรปกครองท้องถิ่น ในการจัดการภัยพิบัติ รวมถึงการกำหนดแนวทางการจัดการภัยพิบัติข้ามพรมแดนร่วมกัน

12 รัฐบาลจัดตั้งกลไกการดำเนินงานระดับชาติ เพื่อประสานความร่วมมือทั้งระบบ เช่น ระบบฐานข้อมูล ระบบการสื่อสาร ระบบอาสาสมัคร

ความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

“

หน่วยงานรัฐฯ รับวาระแห่งชาติ ชูปฏิรูปภัยพิบัติ จัดตั้งกองทุนฯ
พัฒนาระบบแจ้งเตือนภัย เชื่อมฐานข้อมูล Open Access
พัฒนาความรู้และงานวิจัย เพิ่มนิยาม ‘กัดเซาะชายฝั่ง’
เป็นภัยพิบัติใหม่ เร่งนำกรอบเซนโตมาใช้ หนุนท้องถิ่นรับมือภัยพิบัติ

”

วาระแห่งชาติ: การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ “การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่น” เป็นวาระแห่งชาติ
เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2568 โดยอินโฟกราฟิกนี้สรุปข้อเสนอหลักจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 4 ด้านสำคัญ

ด้านงบประมาณ และการคลัง

ด้านข้อมูล เทคโนโลยี และการแจ้งเตือน

ด้านยุทธศาสตร์ และมาตรฐานสากล

ด้านการบริหารจัดการ พื้นที่และภัยเฉพาะด้าน

ตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2568 เห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง เป็นวาระแห่งชาติ และให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดดังนี้

1 กระบวนการคลัง

- "กองทุน" หากจะมีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการจัดการภัยพิบัติ ต้องคำนึงถึงวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด (พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ มาตรา 63 และ พ.ร.บ. การบริหารทุนหมุนเวียนฯ มาตรา 14)

2 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- การพัฒนาและจัดตั้งกองทุนภัยพิบัติฯ ซึ่งเป็นกองทุนใหม่หรือมีอยู่เดิมนั้น ครม. ได้เคยมีมติเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2555 รับทราบมติสมัชชาฯ 4.3 การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง และให้รับความเห็นของสภาพัฒนาฯ ที่เห็นควรพิจารณาขยายอำนาจหน้าที่ของกองทุนการประกันภัยพิบัติซึ่งมีอยู่แล้วให้ครอบคลุมการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างรอบด้าน โดยไม่จำเป็นต้องตั้งกองทุนใหม่ จึงเห็นควรพิจารณาให้สอดคล้องกับมติ ครม. ดังกล่าว

3 กระบวนการต่างประเทศ

- ไม่ขัดข้องต่อข้อเสนอนโยบายภัยพิบัติฯ เนื่องจากสอดคล้องกับกรอบเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Sendai Framework) และเป้าหมาย SDGs ที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินการในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

- เสนอให้เพิ่ม "หลักการกรุงเทพฯ ว่าด้วยการอนุรักษ์วัฒนธรรม
สาธารณสุขภายใต้กรอบเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
ค.ศ. 2015-2030 " มาประยุกต์ใช้เพื่อลดความเสี่ยงด้านสุขภาพจากภัยพิบัติ

- การพัฒนาระบบข้อมูลแบบ Open Access ควรคำนึงถึง
ความปลอดภัยและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

4 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

- เห็นชอบ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 13
(หมายความว่า 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ
และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ)

5 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

- เห็นชอบด้วยเพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้กับชุมชนและ
ท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติ และพร้อมสนับสนุนการดำเนินการผ่านกลไก
ทุนวิจัยที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อจัดการภัย
พิบัติในระดับพื้นที่

- ควรเพิ่มสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อเสนอนโยบายฯ ข้อ 6

- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (1) ควรมีการบูรณาการข้อมูลในระดับ
พื้นที่ (2) ควรพัฒนาระบบสื่อสารการจัดการภัยพิบัติ (3) ควรเพิ่มบทบาท
และสนับสนุนหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ เช่น การเชื่อมโยง
องค์ความรู้ เทคโนโลยีพร้อมใช้

6 กระบวนการศึกษาธิการ โดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้

- บรรจุเรื่องการเรียนรู้เพื่อการจัดการภัยพิบัติเป็นส่วนหนึ่งในแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้และแผนการส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด

- พัฒนาสื่อดิจิทัลประกอบการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการเรียนรู้ภัยพิบัติ และหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อความปลอดภัยและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนสำหรับประชาชนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุในระบบออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

- พัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบด้านภัยพิบัติ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์รับมือภัยพิบัติของชุมชน โดยมีศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาในส่วนภูมิภาค 19 แห่ง และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์) ท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ) เป็นหน่วยสนับสนุน

- จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการรับมือภัยพิบัติ ภายใต้โครงการพัฒนาทักษะชีวิตสังคมและชุมชนให้กับประชาชน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้และสื่อการเรียนรู้ด้านภัยพิบัติ และหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อความปลอดภัยและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

7 กระบวนการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ ที่เป็นแพลตฟอร์มกลาง จึงเสนอให้เป็นเจ้าภาพในการพัฒนาระบบข้อมูลแบบ Open Access

- เรื่องการจัดตั้งสำนักข่าวแห่งชาติ ควรพิจารณาดำเนินการตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2568 เรื่องการเตรียมการรองรับภัยพิบัติของประเทศไทย ซึ่งมอบหมายให้ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข่าวสาร

- การพัฒนาระบบแจ้งเตือนฉุกเฉินแห่งชาติ ในปัจจุบันระบบฯ สามารถส่งข้อความแจ้งเตือนไปยังประชาชนครอบคลุมทั่วประเทศในพื้นที่ที่มีสถานีฐาน (Cell site)

8 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ขอให้พิจารณาประเด็น การกักเซาะชายฝั่ง เป็นหนึ่งในสาธารณภัย โดย (1) ควรเพิ่มประเด็นอุทกภัยชายฝั่งและการกักเซาะชายฝั่ง (2) ควรมีการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยชายฝั่งและการกักเซาะชายฝั่ง (3) มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัยชายฝั่งและการกักเซาะชายฝั่ง และ (4) เพิ่มมาตรการ ฟื้นฟูพื้นที่ชายฝั่งที่ได้รับความเสียหายภายหลังเกิดอุทกภัยฯ

9 กระทบมหาดไทย

● เห็นชอบในหลักการตามที่คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
เสนอ โดยมีความเห็นหน่วยงานภายใต้ มท. ประกอบด้วย

● กรมโยธาธิการและผังเมือง: ไม่ขัดต่อกฎหมาย

● กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น : เห็นด้วยกับข้อ 3.2
พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ กำหนดหน้าที่ของ อปท.ไว้
อย่างชัดเจน ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการจัดการสาธารณภัย

● กองส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย : เห็นด้วยกับข้อ 3.2 สนับสนุน
ให้เกิดแผนแม่บทการจัดการภัยพิบัติฯ ซึ่งสอดคล้องกับ พ.ร.บ.ป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยฯ และแผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฯ / ข้อ 3.3
การแต่งตั้งคณะทำงานให้คำนึงถึงกลไกการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย
ตามแผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยฯ และ ข้อ 3.5 เรื่องการประเมินผลกระทบ

มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ

มติ	QR Code	มติ	QR Code
มติ 4.3 การจัดการภัยพิบัติ ธรรมชาติโดยชุมชน ท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง		มติ 14.1 การสร้างเสริมสุขภาพ สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ในวิกฤตโควิด-19	
มติ 4.4 การบริหารจัดการทรัพยากร กลุ่มน้ำขนาดเล็กอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ของเครือข่ายและภาคี ทุกภาคส่วน		มติ 14.2 การคุ้มครองการเข้าถึง บริการสุขภาพของกลุ่ม ประชากรเฉพาะในภาวะ วิกฤตอย่างเป็นธรรม	
มติ 5.4 การจัดการปัญหา หมอกควันที่มีผลกระทบ ต่อสุขภาพมติ		มติ 14.3 การจัดการสื่อสาร อย่างมีส่วนร่วมในวิกฤต สุขภาพ	
มติ 13.1 ความมั่นคงทางอาหาร ในภาวะวิกฤต		มติ 16.2 การส่งเสริมความ เข้มแข็งกลไกการบริหาร จัดการน้ำเชิงพื้นที่	
13.2 การบริหารจัดการ วิกฤตสุขภาพ แบบมีส่วนร่วม กรณีโรคระบาดใหญ่		มติ 18.4 ระบบบริหารจัดการ เพื่อสุขภาพในวิกฤต ซ้อนวิกฤต	

บรรณานุกรม

Centre for Research on the Epidemiology of Disaster: CRED (2023). 2023 Disasters in Numbers.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2567). แผนปฏิบัติการสำหรับทุกภัยอันตราย (All-Hazards Plan) 2567.

เครือข่ายนักวิชาการภัยพิบัติภาคใต้ 9 สถาบัน (2567). สมุดปกแดง ลายแทงใหม่ นโยบายภัยพิบัติ นโยบายสาธารณะเพื่อการเปลี่ยนประเทศไทย พร้อมรับมือภัยพิบัติในภาวะโลกเดือด.

ศูนย์สื่อสารวาระทางสังคมและนโยบายสาธารณะ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. “20 ปี ไทยสูญเสียจากภัยพิบัติแค่ไหน” อ้างอิงข้อมูลจาก ศูนย์ข้อมูลสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สืบค้นได้จากเว็บไซต์ <https://theactive.thaipbs.or.th/data/20years-disaster-loss>

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2568). หนังสือราชการที่ นร. 0505/31941 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2568 เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง.

ดาวน์โหลดหนังสือ และข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

www.nationalhealth.or.th

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
สุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

อาคารสุขภาพแห่งชาติ ชั้น ๓ เลขที่ ๘๘/๓๙ หมู่ ๔ ซอยติวานนท์ ๑๔
ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

www.nationalhealth.or.th

nhco@saraban.mail.go.th

NhcoThai

๐๒ ๘๓๒ ๙๐๙๓

NHCO.thai

Healthstation.official